

STORTINGET

Innst. 223 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:123 S (2025–2026)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hanne Beate Stenvaag og Bjørnar Moxnes om å evaluere kommunereformen

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et utvalg for å evaluere kommunereformen. En slik evaluering bør som et minimum ta for seg hvordan sammenslåingene har påvirket økonomi, sentralisering, tjenestetilbud og lokaldemokrati, samt om det i dag er forskjeller mellom sammenslåtte kommuner og øvrige kommuner.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Kommunal- og distriktsminister Bjørnar Skjæran har uttalt seg til forslaget i brev av 27. mars 2026. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Konstanse Marie Alvær, Isak Veierud Busch, Sigurd Kvammen Rafaelsen og Solveig Vestenfor, fra Fremskrittspartiet, Bjørn Larsen, Rune Midtun, Helge André Njåstad og fung. leder Erlend Wiborg, fra Høyre, Mudassar Kapur og Tage Pettersen, fra Sosialistisk Venstreparti, Anne Lise Gjerstad Fredlund, fra Senterpartiet, Bengt Fasteraune, fra Rødt, Camilla Renate Mikkelsen, og fra Miljøpartiet De Grønne, Marius Langballe Dalin, viser til Representantforslag 123 S (2025–2026) om å evaluere kommunereformen.

Komiteen har i forbindelse med sakens behandling ikke mottatt noen skriftlige høringsinnspill. Komiteen viser videre til statsrådets svarbrev.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne deler forslagsstillernes intensjon om evaluering av kommunereformen. Disse medlemmer viser til svarbrev fra departementet, der man nå skal gjennomføre en evaluering, og der et forsknings- og utredningsoppdrag, etter en offentlig utlysning, vil gi ulike fagmiljøer mulighet til å foreslå sine løsninger for gjennomføringen av en slik evaluering. Her vil flere av temaene som også forslagsstillerne berører, bli belyst. Disse medlemmer mener derfor at forslaget slik det foreligger, ikke bør vedtas, og at man etter en offentlig utlysning vil ha bedre forutsetninger for gjennomføring av evalueringen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er enige i at kunnskap om effektene av kommunereformen er verdifullt, slik at læringspunkter kan tas med videre inn i fremtidige sammenslåinger.

Disse medlemmer vil likevel understreke at regjeringen allerede i mai 2025 nedsatte en kommunekommisjon med et mandat som dekker spørsmål om kommunestruktur. Kommisjonens andre delrapport er ventet i 2026 og vil gi et oppdatert og helhetlig kunnskapsgrunnlag. I tillegg har departementet varslet at det tar sikte på å lyse ut et eget forsknings- og utredningsoppdrag om evaluering av kommunereformen allerede i løpet av våren, med utgangspunkt i nullpunktmålingen fra 2017.

På denne bakgrunn mener disse medlemmer at det ikke er hensiktsmessig å parallelt etablere et nytt evalueringsutvalg. Et slikt utvalg vil medføre overlappende mandater og unødvendig bruk av ressurser og faglig kapasitet. Kunnskapsbehovet som forslagsstillerne peker på, ivaretas gjennom allerede igangsatte prosesser.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt viser til at regjeringen Solbergs kommunereform innebar den største endringen av kommunestruktur i Norge siden 1960-tallet. I alle landsdeler ble kommuner berørt, alt fra svært små kommuner til flere av landets største. 1. januar 2020 markerte et slutt punkt for reformen. 428 kommuner var blitt til 354 kommuner. Nær én av tre innbyggere opplevde endringer i sin kommune. I etterkant ble det gjort noen få oppdelinger, men hoveddelen av reformen ligger fast.

Disse medlemmer viser til at reformen hittil ikke er blitt oppsummert og evaluert, og at det dermed mangler et kunnskapsgrunnlag om de samfunnsmessige konsekvensene den har hatt, og mener at tiden nå er inne for det.

Disse medlemmer viser til at regjeringen ikke ønsker en ny kommunereform, og at den avviser tvangsbruk, som begge deler er positivt, men at regjeringen samtidig regner med at det i årene fremover kan komme en rekke kommunesammenslåinger initiert av kommuner selv. Disse medlemmer mener det forsterker behovet for å evaluere kommunereformen.

Disse medlemmer viser til statsrådets svarbrev og er glade for at regjeringen ønsker å evaluere kommunereformen. Disse medlemmer viser samtidig til at den planlagte evalueringsformen har innebygde svakheter ved at det er flere relevante spørsmål og saksområder som ikke vil bli omfattet hvis man tar utgangspunkt i den såkalte nullpunktmålingen fra før reformen. Disse medlemmer vil særlig trekke frem spørsmålet om sentralisering av offentlige tjenester og tilbud innad i

sammenslåtte kommuner. Disse medlemmer viser til at anekdotiske eksempler peker i retning av at dette i flere kommuner er på vei til å bli et problem, men at det mangler en samlet fremstilling av omfang, årsaker og konsekvenser. Disse medlemmer viser til at effekten over tid av slik sentralisering kan bli reduksjon av private arbeidsplasser og bosetting i grender og småsteder. I ytterste konsekvens kan boliger bli tilnærmet verdiløse annet enn som fritidsboliger, med svært store konsekvenser for den enkelte familie som nærmest opplever seg tvunget til å flytte. Disse medlemmer viser til tidligere erfaringer med dette og vil særlig fremheve to forhold. En slik intern sentralisering var et viktig resultat av kommunesammenslåingene på 1960-tallet i Norge. Videre peker nyere forskning i Danmark på at strukturreformen på 2000-tallet, med storstilt kommunesammenslåing, ser ut til å ha hatt tilsvarende effekt der.

Disse medlemmer viser til at det er lang tradisjon for at statlige evalueringer av reformer og større politiske endringer løses i NOU-form, og mener denne evalueringsformen med hell kan og bør benyttes også i evaluering av kommunereformen. Disse medlemmer viser til at en slik utredning kan komme i tillegg til, ikke i stedet for, regjeringens planlagte evalueringsløp. Forskningen vil da utgjøre deler av kunnskapsgrunnlaget for arbeidet med en NOU.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et offentlig utvalg for å evaluere alle sider ved kommunereformen.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at en evaluering av kommunereformen ser på sentralisering av tilbud og tjenester innad i sammenslåtte kommuner.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sette ned et offentlig utvalg for å evaluere alle sider ved kommunereformen.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sørge for at en evaluering av kommunereformen ser på sentralisering av tilbud og tjenester innad i sammenslåtte kommuner.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:123 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hanne Beate Stenvaag og Bjørnar Moxnes om å evaluere kommunereformen – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 28. april 2026

Erlend Wiborg

fung. leder

Mudassar Kapur

ordfører

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26/1050-2

27. mars 2026

**Dokument 8:123 S (2025-2026) Representantforslag fra
stortingsrepresentantene Hanne Beate Stenvaag og Bjørnar Moxnes om
å evaluere kommunereformen**

Jeg viser til brev fra Stortingets kommunal- og forvaltningskomite 13. mars om min vurdering av representantforslag 8:123 S (2025-2026) om å evaluere kommunereformen. Representantene fremmer forslag om at Stortinget skal be regjeringen sette ned et utvalg for å evaluere kommunereformen. Videre at en slik evaluering som minimum bør ta for seg hvordan sammenslåingene har påvirket økonomi, sentralisering, tjenestetilbud og lokaldemokrati, samt om det i dag er forskjeller mellom sammenslåtte kommuner og øvrige kommuner.

Det er viktig at reformer evalueres på et egnet tidspunkt. Som representantene også påpeker, er det nå seks år siden de nye kommunene ble etablert. Jeg er enig med representantene i at det vil være nyttig med et kunnskapsgrunnlag om effektene av den norske kommunereformen.

Rammene for kommunereformen ble presentert i kommuneproposisjonen 2015 (Prop. 95 S (2013 –2014)). Her ble det presentert en helhetlig plan med mål og rammer for en kommunereform. Stortinget sluttet seg til følgende mål for reformen:

- Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

Senter for økonomisk forskning ved NTNU (SØF), NIVI Analyse, Handelshøyskolen BI, Samfunnsøkonomisk analyse og Telemarksforskning gjennomførte en nullpunktsmåling for kommunereformen, på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Hovedrapporten ble publisert i 2017 (SØF-rapport nr. 01/17). Prosjektet definerte indikatorer for de fire målene for kommunereformen. Hovedrapporten gir et situasjonsbilde for disse indikatorene per 2017. Nullpunktsmålingen gir et godt grunnlag for å kunne evaluere effektene av reformen på et senere tidspunkt, ved å sammenligne utviklingen i sammenslåtte og ikke-sammenslåtte kommuner.

Jeg mener det mest hensiktsmessige vil være å gjennomføre evalueringen som en offentlig utlysning som tar utgangspunkt i nullpunktsmålingen fra 2017. Et forsknings- og utredningsoppdrag etter en offentlig utlysning vil gi ulike fagmiljø mulighet til å foreslå sine løsninger for gjennomføring av evalueringen. Flere av temaene som nevnes av representantene, ligger som grunnlag i nullpunktsmålingen og vil være aktuelle momenter i en evaluering.

Departementet tar sikte på å lyse ut oppdrag om evaluering av kommunereformen i løpet av våren.

Med hilsen

Bjørnar Selnes Skjæran

